

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Štefana Michálika a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného **J. M.**, pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a iné prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 14. mája 2010 v Bratislave spor o príslušnosť medzi Okresným súdom Bratislava IV a Okresným súdom Považská Bystrica a podľa § 22 ods. 1 Tr. por. takto

r o z h o d o l :

Príslušným na vykonanie konania v prvom stupni v trestnej veci obvineného J. M. je **Okresný súd Bratislava IV.**

O d ô v o d n e n i e

Na Okresný súd Bratislava IV bola dňa 01. marca 2010 podaná obžaloba prokurátorkou Okresnej prokuratúry Bratislava IV pod sp. zn. 1 Pv 863/08 na obvineného J. M., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby Bratislava, pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. (v bode 1/) a zločin kupliarstva podľa § 367 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. (v bode 2/), ktorých sa mal dopustiť tak, že

1/ v presne nezistenom čase mesiaci máj 2007 na bližšie neurčených verejných miestach v P., ako i iných miestach Českej republiky na námestiach, okolí kostolov opakovane pod hrozbou, že ju zbije, zabije jej deti, pričom občas ju i bil po hlave, nútil žobrať o finančné prostriedky svoju družku poškodenú J. C., ktorá bola v tom čase vo vysokom

štádiu tehotenstva, pričom získané finančné prostriedky mu musela odovzdať a tieto použil pre osobné potreby, najmä ich minul na hru na automatoch,

2/ v čase okolo 16.00 hod. dňa 08. augusta 2007 v T., v Českej republike pri Obchodnom dome I. ponúkol poškodenú J. C. za účelom vykonania sexuálnych služieb svedkovi Ing. M. Č. najprv za 3 000 Kč, neskôr za sumu 300 Kč, ktorú od Ing. M. Č. po dohode prevzal s tým, že po poskytnutí sexuálnych služieb doplatí ďalšiu sumu.

Okresný súd Bratislava IV uznesením z 23. marca 2010, sp. zn. 2 T 30/2010, podľa § 244 ods. 1 písm. a/ Tr. por. s poukazom na ustanovenie § 17 ods. 3 Tr. por. postúpil trestnú vec obvineného J. M. vedenú na tomto súde pod sp. zn. 2 T 30/2010 Okresnému súdu Považská Bystrica ako príslušnému súdu.

V odôvodnení uznesenia Okresný súd Bratislava IV poukázal v prvom rade na to, že v predmetnom prípade je potrebné aplikovať druhé kritérium pre určenie miestnej príslušnosti, t.j. ak bol čin spáchaný v cudzine, konanie vykonáva súd, v ktorého obvode obvinený býva, pracuje alebo sa zdržiava (§ 17 ods. 3 Tr. por.); uvedené miesta sú pritom rovnocenné.

Následne sa súd podrobne zaoberal tým, kde sa obvinený skutočne zdržiaval v období pred, medzi a tiež po spáchaní predmetných skutkov, pričom vychádzal predovšetkým z výpovedí obvineného J. M., poškodenej J. C. a matky obvineného F. M.

Z výsluchu obvineného J. M. vykonaného dňa 20. augusta 2007 (č. l. 28 – 30) mal súd za preukázané, že od roku 2006 až do predmetného výsluchu on i jeho družka – poškodená dochádzali do Českej republiky z P. za prácou. Z neskoršej zápisnice (č. l. 62 – 63) vyplýva, že od augusta 2007 do júla 2009 býval obvinený spolu s poškodenou nepretržite u jeho matky – F. M., Ž., okres P. V tomto čase nepravidelne pracovali na rôznych miestach v Českej republike. V čase, keď brigády skončili a kým nové nezačali, bývali u matky obvineného. Na verejnom zasadnutí v rámci predbežného pojednania obžaloby dňa 23. marca 2010 obvinený vypovedal, že s poškodenou sa zoznámil v P. v roku 2006, pričom od uvedeného času s ňou nepretržite žil a býval v P. a u svojej matky v B. Odtiaľto chodili za prácou do Českej republiky a keď nepracovali (a teda nechodili za prácou do Českej republiky), bývali buď v B. u matky obvineného alebo u kamaráta - p. C., ktorý im dal k dispozícii na bývanie garsónku v P. Pokiaľ ide o miesto trvalého bydliska – S., na tejto

adrese sa nezdržiava asi 7 – 8 rokov. V predmetnom byte býval len v podnájme pred 7 – 8 rokmi. Zo zápisnice o výsluchu obvineného z 13. októbra 2009 (č. l. 70) i 10. novembra 2009 (č. l. 79) je zrejmé, že i keď obvinený uviedol ako adresu trvalého bydliska – B., S., ako adresu na doručovanie uviedol – B., Ž., okres P. Tiež v žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu a následne v písomnom sľube zo 17. februára 2010 (č. l. 429) uviedol ako adresu, kde sa bude zdržiavať – B., Ž. č. X.

Poškodená J. C. vo svojej výpovedi z 26. novembra 2009 (č. l. 117 - 125) uviedla, že potom čo sa s obvineným zoznámila u jeho babky, ten sa k nej presťahoval na ubytovňu v P. (po Veľkej noci v roku 2006), pričom v tom čase pracoval v T. Neskôr začal pracovať brigádne v Českej republike a koncom júna 2006 i ona odišla z ubytovne do Českej republiky za prácou. V rámci neskoršieho výsluchu (č. l. 127 - 137) sa poškodená podrobne vyjadrila k jednotlivým miestam brigád v Českej republike v časovom období rokov 2006 – 2007. Koncom mesiaca február 2007 sa spolu vrátili na územie Slovenskej republiky, a síce k matke obvineného do B. Koncom mesiaca marec 2007 sa obvinený zamestnal v T. v P., kde zároveň dostali i bývanie. Koncom mesiaca apríl 2007 opätovne odišli do Českej republiky, kde bývali na rôznych miestach. V mesiaci jún 2007 boli opätovne na území Slovenskej republiky (B.). Na prelome mesiacov júl 2007 – august 2007 sa zdržiavali na území Českej republiky a po návrate v presne nešpecifikovanom mesiaci roku 2007 žili znovu u matky obvineného v B.

Z výpovede matky obvineného F. M. zo 16. novembra 2009 (č. l. 138) vyplýva, že obvinený spolu so svojou družkou bývali aj u nej v B., a to asi pred 1,5 rokom. Nemali trvalé zamestnanie, chodili po rôznych brigádach, hlavne do Českej republiky.

Okresný súd v odôvodnení ďalej poukázal na to, že z údajov o osobe zo systému REGOB (č. l. 283) vo vzťahu k obvinenému bolo zistené, že ten má trvalý pobyt od 9. júla 1997 na ul. S., pričom tie isté skutočnosti vyplynuli aj z registra obyvateľov Slovenskej republiky, Banská Bystrica (č. l. 305). Oboznámením sa celého spisového materiálu a podrobným výsluchom obvineného na verejnom zasadnutí vo vzťahu k jeho pobytu mal však súd za to, že i keď v danom prípade bola ako adresa obvineného uvedená S., v jeho prípade ide o adresu trvalého bydliska, ktorá je od roku 2002 i podľa výpovede obvineného len formálna, a teda nie reálne zodpovedajúca stavu bývania. Prihlásenie občana na trvalý pobyt má len evidenčný charakter (zákon č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky). Bydliskom

fyzickej osoby sa rozumie obec, resp. mestský obvod, v ktorom takáto osoba býva s úmyslom sa tu trvale zdržiavať, t. j. miesto, kde má svoj byt, rodinu, prípadne kde pracuje, ak tu tiež i býva.

Podľa názoru okresného súdu teda z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že obvinený pred žalovaným obdobím, v žalovanom období, ale i v súčasnosti reálne nebýva v obvode Okresného súdu Bratislava IV. Tiež v prípade prepustenia z väzby na slobodu oznámil ako miesto, kde sa bude reálne zdržiavať obvod Okresného súdu Považská Bystrica - obec B. Súd záverom zdôraznil i tú skutočnosť, že obvinený spoločne s poškodenou, príp. i sám chodil za prácou do Českej republiky práve z obvodu Okresného súdu Považská Bystrica, resp. isté časové obdobie pred spáchaním žalovaného skutku, ale i po jeho dokonaní pracoval na rôznych miestach v obvode Okresného súdu Považská Bystrica.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôkazy pri skúmaní otázky príslušnosti (vecnej, ale najmä miestnej) mal súd za to, že na prejednanie predmetnej veci nie je príslušný a súčasne mal za to, že príslušný je Okresný súd Považská Bystrica, a preto mu predmetnú trestnú vec aj postúpil ako súdu príslušnému.

Uvedené uznesenie o postúpení veci nadobudlo právoplatnosť 23. marca 2010 a spis bol Okresnému súdu Považská Bystrica doručený 7. apríla 2010.

Okresný súd Považská Bystrica uznesením z 20. apríla 2010, sp. zn. 2 T 96/2010, podľa § 245 ods. 2 Tr. por., § 244 ods. 1 písm. a/ Tr. por. per analogiam vyslovil svoju miestnu nepríslušnosť na prejednanie a rozhodnutie trestnej veci obvineného J. M. vedenej na súde pod sp. zn. 2 T 96/2010 a zároveň v zmysle § 22 Tr. por. uvedenú trestnú vec predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu najbližšie spoločne nadriadenému na rozhodnutie sporu o príslušnosť.

V úvode odôvodnenia tohto uznesenia Okresný súd Považská Bystrica podotkol, že je nesporné, že v tomto prípade bol trestný čin spáchaný v cudzine, takže uplatnenie hľadiska pre určenie miestnej príslušnosti podľa § 17 ods. 1 Tr. por. neprichádza do úvahy. Predmetnú situáciu rieši ustanovenie § 17 ods. 3 Tr. por., z ktorého vyplýva, že pri trestných činoch spáchaných v cudzine vykonáva konanie súd, v obvode ktorého obvinený býva, pracuje alebo sa zdržiava. Tieto hľadiská sú rovnocenné a treba ich skúmať v čase podania

obžaloby. Je teda irelevantné, kde sa obvinený zdržiaval v čase spáchania trestného činu (ak bezprostredne po spáchaní trestného činu nedošlo k podaniu obžaloby, o čo v tomto prípade nejde), prípadne kde podľa vlastného vyjadrenia obvineného sa v prípade prepustenia z väzby bude zdržiavať (čo nakoniec nemusí byť ani pravda). Uviedol, že Okresnému súdu Bratislava IV zrejme ušlo pozornosti, že posledné miesto pobytu (asi 2 mesiace) mal obvinený v B., teda v čase podania obžaloby. V tomto smere súd poukázal na to, že pri zohľadňovaní iného miesta pobytu obvineného ako v čase podania obžaloby by takéto posudzovanie miesta pobytu pred podaním obžaloby viedlo k viacerým miestne príslušným súdom. Zo znenia § 17 ods. 3 Tr. por. je pritom podľa neho zrejmé, že ide o pobyt v čase podania obžaloby.

Okresný súd Považská Bystrica v rámci neuznania svojej príslušnosti upozornil aj na ustanovenie § 20 Tr. por., podľa ktorého ak je podľa predchádzajúcich ustanovení daná príslušnosť niekoľkých súdov, konanie vykonáva ten súd, na ktorom podal prokurátor obžalobu. Keby teda aj pripustil svoju príslušnosť, v danom prípade by išlo o dva miestne príslušné súdy a v takom prípade by bol znovu príslušný Okresný súd Bratislava IV, nakoľko na tento súd podal prokurátor obžalobu.

V súvislosti s rozhodovaním tohto sporu (o príslušnosť) poukázal okresný súd záverom i na tú skutočnosť, že ak by aj bol v predmetnej veci určený ako súd príslušný, v danom prípade sú podmienky na skúmanie dôležitých dôvodov na odňatie a prikázanie veci v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por., pričom konať tak môže spoločne nadriadený súd aj z vlastnej iniciatívy na základe vlastných poznatkov. Uvedenému podľa názoru súdu nasvedčujú okolnosti, že obvinený je vo väzbe v Bratislave, čím sa urýchli konanie (obvinený nemusí byť eskortovaný do Ústavu na výkon väzby Žilina, následne na Okresný súd Považská Bystrica, späť do Ústavu na výkon väzby Žilina, resp. v prípade odvolania na Krajský súd Trenčín), v Bratislave má sídlo dozorujúci prokurátor i obhajca, tiež svedkyňa býva v B. a aj prípadní svedkovia majú bližšie do Bratislavy. Z uvedených dôvodov bude preto vhodné, aby vec prejednal Okresný súd Bratislava IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd najbližšie spoločne nadriadený obom súdom (§ 22 ods. 1 Tr. por.) prejednal predmetný spor o príslušnosť a dospel k záveru, že príslušným súdom na prejednanie trestnej veci obvineného J. M. je Okresný súd Bratislava IV.

Podľa § 17 ods. 1 Tr. por. konanie vykonáva súd, v ktorého obvode bol trestný čin spáchaný.

Podľa § 17 ods. 3 Tr. por. ak miesto činu nemožno zistiť alebo bol čin spáchaný v cudzine, konanie vykonáva súd, v ktorého obvode obvinený býva, pracuje alebo sa zdržiava; ak sa nedajú tieto miesta zistiť alebo sú mimo územia Slovenskej republiky, konanie vykonáva súd, v ktorého obvode čin vyšiel najavo.

Podľa § 20 Tr. por. ak je podľa predchádzajúcich ustanovení daná príslušnosť niekoľkých súdov, konanie vykonáva ten súd, na ktorom podal prokurátor obžalobu alebo ktorému bola vec postúpená nepríslušným súdom.

Vyššie uvedené hľadiská pre určenie miestnej príslušnosti (§ 17 ods. 1, ods. 3 Tr. por.) sú navzájom v pomere subsidiarity, čo znamená, že nasledujúce hľadisko sa uplatní len vtedy, ak nemožno uplatniť predchádzajúce.

Základným a prvotným hľadiskom, ktoré vylučuje ostatné dve hľadiská, je miesto spáchania trestného činu (*forum delicti commissi*). Ak nemožno miesto spáchania trestného činu zistiť alebo ak bol trestný čin spáchaný v cudzine, je miestna príslušnosť súdu určená podľa miesta, kde obvinený býva, pracuje alebo sa zdržiava (*forum loci*), pričom tieto kritéria sú navzájom rovnocenné. K uvedenému treba dodať, že rozhodujúci pre určenie príslušnosti podľa týchto kritérií je čas podania obžaloby, keďže súd skúma svoju príslušnosť práve k tomuto okamihu, a teda i miesto bydliska, pracoviska či zdržiavania sa obvineného. Tretie hľadisko je miesto, kde trestný čin vyšiel najavo (*forum scientiae*).

Predovšetkým je treba uviesť tú skutočnosť, že v posudzovanom prípade je potrebné miestnu príslušnosť súdu posudzovať podľa druhého hľadiska, t.j. podľa miesta, kde obvinený býva, pracuje alebo sa zdržiava, čo napokon aj oba okresné sudy považovali za nesporné.

Zo spisového materiálu vyplýva, že v čase podania obžaloby sa obvinený J. M. nachádzal vo väzbe v Ústave na výkon väzby Bratislava, do ktorej bol vzatý uznesením Okresného súdu Bratislava IV z 19. septembra 2009 podľa § 73 ods. 5 Tr. por. z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. potom, čo sa 18. septembra 2009 o 15.30 hod.

dobrovoľne prihlásil na políciu v Bratislave (vedel o tom, že je na neho vydaný príkaz na zatknutie).

Vzhľadom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že pre určenie miestnej príslušnosti v danom prípade je potrebné skúmať, kde sa obvinený zdržiaval naposledy pred tým, ako bol vzatý do väzby. Z tohto pohľadu je podrobné zaobranie sa Okresného súdu Bratislava IV tým, kde všade sa obvinený zdržiaval v období pred, medzi ako aj po spáchaní predmetných skutkov, nadbytočné. Z uvedeného rozboru ako i z iných skutočností vyplývajúcich zo spisu je len zrejmé, že obvinený nemal stále bydlisko, ani stabilné zamestnanie a zdržiaval sa na viacerých miestach nielen na území Slovenskej republiky, ale aj v zahraničí. Čo je ale podstatné, Okresný súd Bratislava IV v rámci svojho podrobného rozboru zabudol spomenúť tú skutočnosť - ako správne podotkol Okresný súd Považská Bystrica - že posledné mesiace pred vzatím do väzby sa obvinený zdržiaval v B. (č. l. 60). Navyše je potrebné v tomto smere uviesť, že obvinený je registrovaný i v rámci združenia N. na K. v B.

Pokiaľ ide o tú skutočnosť, že obvinený J. M. už niekoľko rokov nebýval v byte nachádzajúcom sa na ul. S., tak o tom nemá ani najvyšší súd žiadne pochybnosti. Zároveň však považuje za potrebné v tejto súvislosti upozorniť na ten fakt vyplývajúci z predmetného spisu (č. l. 408 – 414), že potom čo obvinený dňa 7. novembra 2008 požiadal o dávky hmotnej núdzy na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v B., tieto mu boli na základe rozhodnutia vyššie uvedeného úradu aj priznané, a to od 1. novembra 2008 do 31. augusta 2009 vo výške 60,43 eur mesačne a od 1. septembra 2009 do 30. septembra 2009 vo výške 62,50 eur mesačne. Dňa 14. decembra 2009 nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o tom, že obvinenému sa od 1. októbra 2009 odníma a zastavuje výplata dávky a príspevkov v sume 62,50 eur mesačne, nakoľko správny orgán zistil, že poberateľ dávky je od 19. septembra 2009 vo výkone väzby (osobná sloboda bola obmedzená už 18. septembra 2009) a má tak zabezpečené základné životné podmienky, v dôsledku čoho mu nárok na poskytovanie dávky v hmotnej núdzy nevzniká.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že obvinený J. M. pri podávaní vyššie spomenutej žiadosti uviedol, že dávky v hmotnej núdzy si bude preberať na P., pričom až do septembra 2009 si ich na uvedenej pošte aj riadne preberal.

V uvedenom čase mal pritom podľa Okresného súdu Bratislava IV aj so svojou družkou „nepretržite“ bývať u svojej matky v B. (obvinený však vo svojej výpovedi uviedol, že sa mali u jeho matky zdržiavať len „nepravidelne“ v období od augusta 2007 do júla 2009), čo aj s poukazom na výpoveď matky obvineného zo 16. novembra 2009 – v rámci ktorej uviedla, že obvinený spolu so svojou družkou bývali aj u nej v B., a to asi pred 1,5 rokom - vyvoláva len ďalšie pochybnosti o tom, či sa obvinený v danom období naozaj zdržiaval v B.

Najvyšší súd Slovenskej republiky záverom dodáva, že nebolo potrebné rozhodovať o návrhu Okresného súdu Považská Bystrica na odňatie veci a jej prikázanie Okresnému súdu Bratislava IV, ktorý bol podaný uvedeným súdom len z opatrnosti v prípade, že by najvyšší súd neakceptoval vyslovenie jeho miestnej nepríslušnosti. Je však možné súhlasiť s názorom, že aj z hľadiska hospodárnosti a rýchlosti konania bude vhodné, aby vo veci rozhodoval miestne príslušný súd, a to Okresný súd Bratislava IV.

Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, ako je uvedené v enunčiáte tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 14. mája 2010

JUDr. Peter H a t a l a, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Alžbeta Kóňová